

ДЖОРДЖ ОРУЕЛ ОБЕСВАНЕ

Превод от английски: С. Димитров Старипавлов, 2018

chitanka.info

Случи се в Бирма, в една подгизнала от дъжд сутрин. Хилава като жълт станиол светлина минаваше над високите стени и се спускаше право в двора на затвора. Ние чакахме пред килиите на осъдените — един ред бараки, оградени с двойни решетки като малки животински клетки. Всяка от тях беше около три на три метра и напълно празна, като изключим една дъска за легло и едно гърне с вода за пиене. В някои от тях тъмни, тихи мъже клечаха до вътрешните решетки, обвити в одеялата си. Това бяха осъдените мъже, които трябваше да бъдат обесени през следващите една или две седмици.

Един затворник беше изкаран от килията си. Беше индиец — слаб мъж с обръсната глава и замъглени, изтекли очи. Той имаше гъст, абсурдно голям за тялото му мустак, по-скоро като мустаците на комиците по филмите. Шестима високи индийски надзиратели го пазеха и го подготвяха за бесилото. Двама от тях стояха с насочени автомати и байонети, докато другите му сложиха белезници, прекараха верига през тях, закрепиха я за коланите си и завързаха плътно ръцете му една до друга. Те крачеха плътно до него с постоянно допрени до тялото му ръце, като във внимателна, галеща хватка, която ги уверяваше, че той беше там. Изглеждаха като мъже, които държахха риба, която беше все още жива и можеше да скочи обратно във водата. Но той стоеше напълно послушно, отпускаяки свободно ръце върху въжетата, сякаш бегло забелязваше какво се случваше.

Настъпи 8 часът и от далечните казарми се понесе един трогателно слаб, заради влажния въздух, вик на сигнална тръба. Управителят на затвора, който стоеше отделно от останалите и мрачно ръчкаше чакъла с пръчка, повдигна главата си при сигнала. Той беше военен доктор с приличащ на четки за зъби сив мустак и дрезгав глас.

— Франсис, побързай за Бога! — каза раздразнено той. — Мъжът трябваше да е мъртъв до сега. Още ли не сте готови?

Главният надзирател, Франсис — един дебел дравидски^[1] мъж в бял костюм на дупки и златни очила — размаха тъмната си ръка.

— Да, сър, да, сър — изфъфли той — Всецко^[2] е задоволително подготвено. Палаца чака. Да продължим.

— Е, тогава давайте бързо. Затворниците не могат да си получат закуската, докато тази работа не е свършена.

Отправихме се към бесилото. Двама пазачи вървяха по един от всяка страна на затворника с наклонени автомати; други двама вървяха

плътно пред него, хващайки го за ръката и рамото, сякаш едновременно го бутана и му даваха опора. Останалите от нас, магистрати и тем подобни, ги следвахме. Внезапно, след като бяхме изминали 9 метра, шествието рязко спря, без предупреждение или дадена заповед. Беше се случило нещо ужасно — едно куче, дошло Бог знае откъде, се беше появило в двора. То дойде при нас подскачайки и лаейки силно. Скачаше около нас, поклащайки цялото си тяло, полудяло от радост, че е намерило толкова много хора на куп. Беше огромно куче с голяма козина — наполовина Еърдейл^[3], наполовина бездомно куче. За момент се развилня около нас и след това, преди някой да може да го спре, се спусна към затворника, и скачайки се опита да оближе лицето му. Всеки стоеше втрещен, прекалено изненадан дори, за да сграбчи кучето.

— Кой пусна този проклет помияр тук? — каза ядосано управителят на затвора. — Някой да го хване!

Един надзирател, отделен от придружаващата група, се засили тромаво към кучето, но то танцуваше и подскачаше далеч от обсега му, приемайки всичко за игра. Един млад евразийски пазач взе шепя чакъл и се опита да отпрати кучето, но то избегна камъчетата и отново се върна при нас. Лаят му отекваше от стените на затвора. В хватката на двамата надзиратели, затворникът погледна незаинтересовано, сякаш това беше просто формалност при обесването. Минаха няколко минути, преди някой да успее да хване кучето. След това прекарахме носната ми кърпа през нашияника му и отново продължихме с дърпащото се и скимтящо куче.

Оставах около 36 метра до бесилото. Наблюдавах голия, тъмен гръб на вървящия пред мен затворник. С вързани ръце той ходеше тромаво, но много стабилно с поклащащата се походка на индиец, който никога не изправя коленете си. С всяка стъпка мускулите му се наместваха точно на място, кичурът коса на скалпа му танцуваше нагоре-надолу и краката му оставяха стъпки по влажния чакъл. Дори веднъж, въпреки мъжете, които го държаха за рамената, той отстъпи леко встрани, за да избегне една локва на пътя.

Любопитно, но до този момент никога не бях осъзнавал какво означава да погубиш един здрав, съзнателен мъж. Когато видях затворника да стъпва встрани, за да избегне локвата, прозрях загадката, неописуемата нередност от това да прекратиш

преждевременно един живот, когато е в разгара си. Този мъж не умираше, той беше жив колкото нас. Всички органи в тялото му функционираха — червата смिलाха храна, кожата се възобновяваше, ноктите растяха, тъканите се оформяха — всички работещи на пълни обороти в голяма заблуда. Ноктите му все още ще растат, когато той застане на рампата, когато падне във въздуха с една десета от секундата живот. Очите му гледаха жълтия чакъл и сивите стени, а мозъка му още помнеше, предвиждаше, мислеше — мислеше, макар и за локви. Той и ние бяхме група мъже, вървящи заедно, виждайки, чувайки, чувствайки, разбирайки един и същ свят; и след две минути, с един замах, един от нас нямаше да го има — едно съзнание и един свят по-малко.

Бесилото беше в един малък, обрасъл с високи бодливи плевели двор, отделен от основната част на затвора. Беше тухлена постройка като тристранна барака с дървен покрив, а над него две греди с една напречна върху тях, от която висеше въжето. Палачът, един сивокос затворник в бяла униформа на затвора, чакаше до механизма. Когато влязохме, той ни приветства с услужлив поклон. По знак на Франсис двамата пазачи, хващайки затворника по-здро̀во от всякога, наполовина го дърпаха, наполовина го бутяха към бесилото и тромаво му помогнаха да изкачи стълбата. След това палачът се покатери и сложи въжето върху шията на затворника.

Стояхме и чакахме на четири и половина метра разстояние. Пазачите се бяха подредили в груб кръг около бесилото. И после, когато примката беше нагласена, затворникът започна да вика неговия бог. Беше един висок, повтарящ се вик: „Рам! Рам! Рам! Рам!“. Не беше настоятелен и изплашен като молитва или вик за помощ, а по-скоро спокоен, ритмичен, почти като звън на камбана. Кучето отговори на този вик с вой. Все още стоящият на бесилото палач изкара една малка памучна торба, като торба за брашно, и я нахлупи върху главата на затворника. Но притъпеният от плата звук продължаваше отново и отново: „Рам! Рам! Рам! Рам! Рам!“

Палачът слезе и се приготви, хващайки лоста. Сякаш бяха минали минути. Спокойният, заглушен вик на затворника „Рам! Рам! Рам!“ не прекъсваше нито за момент. Управителят, с глава върху гърдите, бавно мушкеше земята с пръчката си; може би броеше виковете, позволявайки на затворника определен брой — петдесет,

може би, или сто. Всички промениха цвета си. Индийците бяха станали сиви като лошо кафе, а един или два от байонетите трепереха. Погледнахме към мятащия се висящ мъж с покрита глава и слушахме виковете му — всеки вик равносилен на още една секунда живот; същата мисъл беше в главите на всички ни: ох, убий го бързо, нека се свърши, прекрати този нетърпим шум!

Изведнъж управителят намисли нещо. Мятайки глава нагоре, той направи рязко движение с пръчката си.

— Чао! — извика той, почти яростно.

Нещо издрънча, след което настъпи мъртвешка тишина. Затворникът го нямаше и въжето се въртеше около себе си. Пуснах кучето и то веднага се спусна към гърба на бесилото, но когато стигна, рязко спря, излая и се оттегли към един от ъглите на двора, където стоеше сред плевелите, и ни гледаше плахо. Наобиколихме бесилото, за да огледаме тялото на затворника. Той висеше с право надолу насочени пети, въртейки се много бавно, мъртъв като камък.

Управителят протегна пръчката си и изръчка голото тяло; то леко се поклати.

— ТОЙ Е добре — каза директорът. Отдръпна се от бесилото и въздъхна дълбоко. Сърдитият поглед внезапно беше изчезнал от лицето му. Той хвърли един поглед върху часовника на китката си. — Осем часът и осем минути. Е, това е всичко за тази сутрин, благодарят ти Боже!

Пазачите прибраха байонетите и се оттеглиха. Кучето, дошло на себе си и осъзнало, че се е държало непослушно, ги последва. Тръгнахме си от двора с бесилото, минахме през килиите на осъдените с чакащите в тях затворници и излязохме на главния двор на затвора. Затворниците, под командите на въоръжените с бухалки надзиратели, вече получаваха закуската си. Те клечаха, оформяйки дълги редове; всеки мъж държеше тенекиено канче, докато двама надзиратели с кофи ходеха наоколо и им сипваха ориз. След обесването това изглеждаше като една много обикновена, дори щастлива гледка. Сега, когато работата беше свършена, всички изпитвахме огромно облекчение. На човек му се искаше да запее, да се впусне в бяг, да се смее. Всички едновременно започнахме весело да бърчим.

Евразийското момче, вървящо до мен, ми кимна с многознаеща усмивка към пътя, откъдето бяхме дошли:

— Знаете ли, господине, приятелят ни (имаше предвид мъртвия мъж), когато чу, че молбата му е била отхвърлена, се изпика на пода на килията си. От страх. Вземете си една от цигарите ми, господине. Не ви ли харесва новата ми сребърна табакера? От дърводелеца е, две рупии и осем ани^[4]. Елегантен европейски стил.

Някои се смееха — на какво, изглежда никой не знаеше.

Франсис вървеше до директора, говорейки словоохотливо.

— Е, сър, всицко мина с максимално удовлетворение. Всицко приключи — щрак! Ето така. Невинаги се случва така — о, не! Знам за случаи, при които докторът беше длъжен да отиде под бесилото и да дърпа краката на затворника, за да го обеси. Това е най-неприятното!

— Не те свърта на едно място, а? Това не е добре — каза директорът.

— Ах, сър, още по-лошо е, когато се държат непокорно! Спомням си, че един цовек се хвана за решетките на килията си, когато отидохме да го изведем. Няма да повярвате, сър, но трябваша шест пазаца, за да го отскубнат, по трима за всеки крак. Говорихме с него. „Скъпи приятелю, казвахте му, помисли за болката и неприятностите, които ни докарваш!“ Но не, той не искаше и да чуе! Ах, беше много непослушен!

Осъзнах, че се смея доста силно. Всеки се смееше. Дори директорът се хилеше одобрително.

— Елате всички навън за по едно питие — каза чистосърдечно той. — В колата имам бутилка уиски. Ще ни свърши работа.

Излязохме от затвора през една голяма двойна врата и се озовахме право на улицата.

— Дърпайки го за краката! — възкликна внезапно един бирмански магистрат и избухна в силен смях.

Всички пак се засмяхме. В този момент вицът на Франсис изглеждаше необичайно смешен. Всички заедно пихме по питие, наравно местни и европейци, чисто приятелски. Мъртвецът беше на около 90 метра разстояние.

[1] Лингвистично и демографско семейство, включващо местните народи и езици на територията на Индия и Шри Ланка. ↑

[2] В оригиналния текст Оруел подчертава разваленият английски език на местните ↑

[3] Вид едър, рунтав териер ↑

[4] Стара валутна единица, официално използвана в Индия и Пакистан. Една ана е била равна на $1/16$ от рупията. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.